

VALI 111!

WWW.GRYNE.EE

LOE LÄBI JA ANNA SÕBRALE

Rändlejad ja paigalmõnulejad

MAREK STRANDBERG
EERI esikõneleja

Linnud rändavad. Toidukohti otsides, pesituspaiku otsides, sõnaga elupaiku otsides. Kõik, kes saavad, need rändavad toidu ja mugavuse mustreid ja radu pidi. Nii on see eluslooduses ja nii on see ka inimeste ühiskonnas.

Inimese "toidulaud" on mitmekesisem kui muudel elukatel Maal. Meie toiduse osaks on lisaks valkudele, rasvadele ja süsivesikutele ka nafta, gaas, kivisüsi, uraan ja muu selline kütusekraam. Selle kõige küllus tekitab paiksuse, heaolu, mõnu. Ja selle puudumine vajaduse saada seda kõike.

Arusaadavalt on puuduses vaevelejate ränne rikkuste suunas üksjagu loomulik ja paratamatu nähtus. Nagu lindude rännegi.

Rändlejate (migrantide) puhul tavatsetakse kurta, et koos nendega liigub ka kuritegevus, terrorism ja kes teab veel, mis pahed. Justnagu ilma rändlejateta ja rändeta kuritegevust polekski. Lood võivad liikuda ka ilma inimseteta ja muutuda tegudeks ilma rändlejatetagi. Ja muutuvadki.

Tegelikult on migratsioon ja kuritegevus-terrorism siiski erinevad asjad ning lahus tuleb neid hoida ja käsitleda.

Rändlemise majanduslike põhjustega tegelemine aitab leevendada rändlust, kui see peaks olema probleem. Migratsiooniprotsesside peatamine võib olla ka meie eesmärgiks, kuid seda mitte tõkestades, vaid oma kodumaal elamist soodustades. See aga eeldab võimaluste loomist ning arenguabi iseloomu muutmist.

Kohe selgitan. Tänane arenguabi on suunatud üksikute ja hetkevajadustegi katmisele. Vajaksime aga arenguabi, millega ühiskondi ennekõike energeetiliselt jalule aidata. Millest jutt? Täna maailmas erinevad riikide ja rahvaste kasutatavad energiahulgad ja loodusressursid sadu kordi. USA elanik saab kasutada 200 korda rohkem energiat kui näiteks Somaalia elanik. Selline ebavõrdsus kasvatab ühtpidi pingeid kuid teisalt on see ka migratsioonimootoriks: väiksema energiakasutuse võimalusega maadest liigutakse suu-

Inimesed jäävad paikseks kui nende isiklik energeetiline seljakott on piisavalt suur ja olemine mugav. Liikvele ajab inimesi ja rahvaid aga liialt nappide võimalustega elukeskkond ja vähesed võimalused. Hämastaval moel on aga see nappus ka rahvastikku kasvatava asjaolu. Nii paljunetaksegi vaeses kolmandas maailmas samas kui rikas Lääs tarbib ära enamuse Maailma energiaressurssidest.

rema energiakasutusega maa-
desse, sest kurb küll, kuid täna
on elanike tervis erinevates
riikides täiesti otseses seoses
sellega, kui palju energiat tar-
bitakse ja kui palju kasvuhoo-
n e g a a s e
tekita-
takse.

Maailm oleks aga elami-
seks parem paik, kui me suu-
daksime oma energiakasu-
tust vähendada ja asendada
fossiilsed kütused taastuva-
tega. Just selles kombinat-
sioonis – energiakulutusi vä-
hendades ja taastuvkütuste
osakaalu suurendades, ongi
ainus võimalus naftaajastust
väljapääsuks.

Kuniks pole meil oma naab-
ritega ja nende naabritega
võrdseid või
isegei lähe-

dasi energiakasutusvõimalusi
ja mugavusstandardeid, säi-
lib märkimisväärne migrat-
sioonivoog. Kui me seda voo-
gu käsitleme ohuna ja toimi-
me end piiridel selle voo eest
kaitstes riivame ja rikume me
sageli ka enda poolt väärtusli-
keks peetud inimõigusi.

Migratsioon on aga tõesti
märk ja meie jaoks halb
märk. See on märk ebavõrdu-
sest ja samas ka signaal toi-
mida selle ebavõrdsuse vä-
hendamise suunas. Sageli on
Lääne hoiakud ja
huvid

selle ebavõrdsuse mootoriks
ning käivituv protsess paneb
Läänt loobuma oma alusväärtu-
sest, kui rändlejad asutakse
käsilema kui tüütut ränd-
tirtsuparve selmet märgata
inimesi.

Võib öelda üht: jätkates
energeetiliste võimaluste eba-
ühtlust süvendavat majandus-
poliitikat on migratsioonivoog
sadades tuhandetes rändleja-
tes... Märkamata aga selle
tegevuse raames kliimat ohus-
tavat tegevust võime nii maa-
ilmamere tõusu kui elukesk-
konna halvenemise tõttu sat-
tuda kümnete miljonite
i n i m e s t e
rändluse nä-
gijaks-koge-
jaks. See oleks aga
paljudele kultuuri-
dele ning ühiskondadele raske
või isegi ülejõu käiv katsumus.
Loogem siis maailma, mis on
parem paik igas kohas, mitte
ainult meie juures. Kui toimi-
me vaid oma huvides, siis on
külalisedki paratamatud.

**Euroopa
Parlamendi
kandidaat.
Vali 111!**

MAREK STRANDBERG

Erakond Eestimaa Rohelised üks asutajatest ja esimene eestkõneleja, Riigikogu liige. Paljudes ülikoolides loenguid pidav ja praktiseeriv teadlane, peamisteks huvideks materjaliteadus ja ökotehnoloogiad.

Kogus 2004.a. Euroopa Parlamendi valimistel Rohelise üksikkandidaadina 5372 häält ehk 2,3%.

Uus roheline algatus Euroopale

Uus roheline algatus pakub Euroopale uue suuna. Majandus-, sotsiaal- ja keskkonnakriisid on ühte sulandumas ning on aeg pöörduda hävitavalt lühiajalise kasumi jahilt jätkusuutlikku ja pikaajalise heaolu suunale.

Kuna Euroopa Liitu hetkel räsivad majanduslikud, sotsiaalsed ja keskkonnakaitse- lised väljakutsed on tihedalt omavahel seotud, tuleb neid lahendada ühte päästepaketi- ga, milleks on meie jaoks uus roheline algatus. Meie välja pakutav uus roheline algatus on ainus tee, kuidas tegelikult saavutada muutusi meie elu- ja töökorralduses, millega kaasneks kasvuhoo- negaaside emissioonide vähenemine. Seda on teadlaste hinnangul vaja, et vältida kõige katastroofilisemaid kliimamuutustega kaasne- vaid mõjusid.

On oluline märkida, et uue roheline algatuse positiivne mõju ei piirdu vaid kliima- või keskkonnakaitse valdkon- dadega (kuigi ka need on väga olulised). Uus roheline algatus annab tugeva hoo majan- dusele, viib jätkusuutlikule majandusarengule ning aitab luua miljoneid uusi nn “ro- hekraede” töökohti taastuv- energia ja teiste tulevikku suunatud tehnoloogiatega seotud majandusharudes.

Sotsiaalpoliitika kontekstis tagab uus roheline algatus, et sotsiaalseid ja töötajate õigusi ei vähendataks või ei toodaks ohvriks näiteks konkurentsipoliitika nimel. Al- gatus soovib, et avalikke tee- nuseid pakutaks õiglaseimal võimalikul moel, et kõik elan- nikud oleks kaitstud sotsiaa- lise või majandusliku tõrjutu- se eest ja saaksid nautida head elukvaliteeti. Rohelised jätkavad töökohtadel võrd- se õiguste eest seismist, võit- levad diskrimineerimise ja sallimatuse kõigi vormide vastu ebatolerantsuse kaits- mist ning tegutsevad kiiresti, kui halvemas olukorras ole- vad ühiskonnaliikmed vaja- vad abi.

Kliimakaitse. Selle meie aja suurima väljakutsega tegele- miseks on kiiremas korras vaja, et Euroopa Liit hak- kaks kuulama rohkem tead- laste nõuandeid ja vähem seda, mida räägivad tööstus- lobby esindajad. Euroopa peab olema tööstusriikide seas juhtrollis, tehes proble- emi kiireloomulisust mõis- tes poliitikates ja seadustes muudatusi, millega saavu- tatakse vajalik emissioonide vähendamine Euroopas ning samas toetama säästvat arengut teistes riikides.

Ressursi- ja energiarevolu- sioon. Kiiresti on vaja saavu- tada jätkusuutlikum lähene- mine kiiresti kahanevate ressursside kasutamisele. Hädavajalikud on massiivsed investeeringud puhtasse ja ohutusse energiasse ning energiasäästu. Taastuvate energiaallikate osakaalu olu- line suurendamine vähendab sõltuvust saastavatest fossiil- kütustest, hoiab ära pidevad probleemid tuumaenergia ja loob ainuüksi Euroopa Liidus miljoneid töökohti.

Roheliselt liikumine. Uus roheline algatus edendab säästvat kohalikku ja rah- vusvahelist transporti reisi- jatele ning suunab kaubaveod kõige vähem saastavamatele transpordiviisidele.

Keskond ja põlluma- jandus. Keskonna kaitsemisega kindlusta- tame oma tulevikku ja hoolit- seme oma tervise eest. Saas- taja-maksab printsiip aitab tagada, et puhta õhu ja vee arvelt ei tehta ärihuvidega kompromisse. Käes on aeg, et muuta põllumajanduspoli- tiikas rõhk intensiivselt tööstuslikult tootmiselt säästlikule kohalikule talu- pidamisele. Meie eesmär- giks peaks olema saada toi- dulaulale kvaliteetseim toit ning lõpetada ohtlikud prak- tikad, nagu näiteks geen- muundamine. Põllumajan- dus- ja kalanduspoliitika reform muudavad mõlemad õiglasemaks Euroopa Liidu välise riikide jaoks.

Reguleerime, et koguda. Hiljutised sündmused on näidanud, et finantsturgude ülimuslikkust on hädavajalik ohjata ja reguleerida. Laenu- peaks tuginema realistlikele väärtustele ja olema soodus- tingimustel kättesaadavad väikeettevõtetele ning tule- viku suunatud tehnoloogia- tega seotud investeeringu- teks. Selline lähenemine ta- gaks, et turud on dünaamilis- ed, innovatsiooni ja visiooni premeerivad ning hoiaks ära hoolimatu spekulatsioonide ja riskide võtmise, mis seab ohtu miljonite üksikisikute, perekondade ja kogu ühis- konna majandusliku heaolu. Vaja on karmi reeglite ja eeskirjade raamistikku.

Kõikide õigused. Euroopa eesrindliku ettevõtlusreegli- tiku kõrval on siinsete töota- jate ja elanike õiguste kaitse jäänud tahaplaanile. Kõigile peavad olema tagatud võrd- sed õigused töökohtadel ja väljaspool ning juurdepääs kvaliteetsetele avalikele- ja sotsiaalteenustele. Kiiresti tuleb tegutseda kõige eba- soodsamas olukorras olevate ühiskonnaliikmete abistami- seks.

Demokraatlikum Euroopa Liit. Otsuste vastuvõtmine peab olema läbipaistev ja demo- kraatlikku osalemist tuleb laiendada, et mitte üksnes võimukad lobistid, vaid kõik saaks teha oma hääle kuul- davaks. Nii üksikisikute kui meedia väljendusvabadus peab olema kaitstud, nagu ka õigus privaatsusele ja andmete kaitsele.

Migratsioon ja asüül. Tähe- lepanu peab minema “illegaal- selt immigratsioonilt” nende inimeste õiglasemale ja paremale kohtlemisele, kes soovivad Euroopa Liidus elada või otsivad varjupaika oma koduriikides valitseva väljakannatamatu situatsio- ni tõttu.

Euroopa maailmas. Euroopa Liit peab edendama rahu, demokraatiat, jätkusuutlik- kust ja inimõigusi läbi oma poliitiliste ja äriühete ka väl- jaspool oma piire. EL peab lõpetama oma erapooliku põl- lumajanduspoliitika ebaõig- luse ja muutama kaubanduse kõigile kasulikuks. Tuleb olla mõjukas konfliktisituatsio- nides nii oma naabruses kui laias maailmas.

Vaid uus roheline lepe seab õige kursi jätkusuutlikule tulevikule nii Euroopas kui kau- gemal. Vaid Rohelised on pühendunud poliitikatele, mis tegelikult seavad esipla- nile meie planeedi ja meie inimesed. Et hääletada uue roheline algatuse poolt, vali Rohelised.

PEEP MARDISTE

Erakond Eestimaa Rohelised Tartu piirkonna juht. Brüsseli telgi- taguste tundja, avaldas juba 1994 esimese eesti- keelse raamatu Euroopa Liidus ning töötas ära poolteist aastat nõunikuna Euroopa Parlamendis. Keskonnakaitse ja kodanikuühis- konna aktivist, keskkonnakaitse doktorant ja

arvestatud kandidaat Euroopa Parlamendile

Tartu Üli- koo- lile

VALI EUROOPALE ROHELINE TEE!

TOIT peab sõjajärgseks. Taotleme õiglast hinda tervislikule toidule ja selget toidutähte nähtavust pakenditel.

MAA ON MEIE KODU, nii peame temasse ka suhtuma. Me ei poolda looduse ja tuleviku arvelt majandamist.

MAAELU tähendab nii saamist kui andmist. Seisame selle eest, et Euroopa Liidu toetu- si jagataks eelkõige neile kohalikele põllu- meeslele, kes oma saadusi kasvatades ja töödeldes anevastavad inimese tervise ning puhta loodusega.

ENERGIA on olemas. Arukalt tarbides jagub kõigile. Seisame aruka energiakasutuse ja taastuvenergia eest.

TÖÖD jätkub. Roheline majandus loob uusi töökohti. Rohelised loovad Euroopa uue rohelise algatusega järgmise 5 aastaga Euroopas vähemalt 5 miljonit uut töökohta.

AVATUS on võti tähtsate küsimuste lahendamiseks. Looma Sulle võimaluse kaasa rääkida just Sind puudutavate otsuste langetamiseks.

Julge unistada, vali Euroopale roheline tee! See on võimalik. Vali Rohelised Euroopa Parlamendile!

EESTIMAA ROHELISED

Euroopa Parlamendi kandidaat. Vali 111!

Rohelised nõuavad, et Nord Stream täidaks keskkonnanõudeid

PAUL LETTENS

EERI voli- kogu liige

Eestimaa Rohelised teevad Nord Streami teemal tihedat koostööd Soome Rohelistega. Helsingis, Soome Parla- mendis toimus 26. mail Nord Streami gaasitoru arutelu. Alustuseks näidati Soome-Vene Foorumi raames vene keskkonna ajakir- janiku Grigori Pasko filmi “Buried at Sea” („Merre maetud“), mis kirjeldab Vene-Saksa gaasitoru ehituse algust Venemaal pik- kusega 917 km Grjazovets- kist Viiburini, edasi Got- landi kaudu Saksamaale ja sellega tekkivaid kõrvõi- malikke keskkonnariske, finantsilisi raskusi ja koha- like elanikega seotud proble- leeme. Filmis näidatakse lisaks groteskseid seiku, kus kohalikud venelased, kelle külasid gaasitoru lä- bib ja kes selle ehitustrassi tõttu ebamugavusi kannatavad, on väga vihased, sest neil endil gaas kodus puudub ning pole lootustki seda lähitulevikus saada.

Gaasitoru laskub merre Venemaa poolel Viiburis ja jõuab sealt edasi piki Läänemere põhja Saksamaale, Greifswaldi. Läänemere põhjas kulgev 1200 km pik- kune 1 meetrise diameetriga metalltoru koos teda üm- britsevate betoonkinnituste- ga on massiivne moodustus, mis mere põhjas tekitab igal juhul keskkonnale korvama- tut kahju. Algselt on plaanis ehitada üks, millele lisandub hiljem veel teine paral- leelne toru, mis keskkonna- riske ainult suurendab.

Rohelistena parim, mis me teha saame, on nõuda, et jälgi- takse maksimaalselt kesk- konna nõudeid, tehakse korralik keskkonnamõjude hindamine (KMH) ning arendaja arvestaks selle tulemusi. Nord Streami projekti päritoluriigid on Soome, Rootsi, Taani, Venemaa ja Saksamaa. Eesti koos Läti, Leedu ja Poolaga on mõjutatavad riigid, kes vastavalt Espoo konvent- sioonile saavad osaleda KMH protsessis, mida me ka aktiivselt peame kasu- tama.

Esiteks tuleb kritiseerida Nord Streami projekti tervi-

kuna, sest odavam ja kesk- konda vähem kahjustavam, oleks olnud ehitada gaasito- ru maismaale. Kremli kont- rollitud Gaspromi otsus oli aga mitte transportida gaasi otse läbi naaberriikide Sak- samaale, vaid kasutada tundlikke kõrvalteid oma poliitiliste ambitsioonide rahuldamiseks. Gaasitoru hind on pidevalt kallinenud, algselt kavandatud kulu- dest 5 mldr EUR on hetkel saanud 7.5 mldr EUR ja on arvamusi kuni 14 mldr EUR. Gaspromil raha napib ja sellepärast on lisaks Saksamaa ja Hol- landi firmadele, nüüd ka Prantsusmaa firmad valmis ehitust finantseerima, aga ikka pole selgust, millal to- rujuhe valmib, kui üldse.

Sõnavõttus rõhutasin, et Läänemeri on meie ühine meri ja tunnista- tud eriti tundlikuks me- realaks just seoses reostuse ja utrofeerumisega. Nord Streami projektil on suur piiriülene mõju Eestile, sest toru merre asetamise- ga remobiliseeritakse põh- jasetetest väga ohtlikud mürkained. Need mürkai- ned on mere põhja pikka aega ladustunud ja hetkel on põhjasettes rahuolekus. Nord Stream on uurinud põhjaseteid kuni 6 cm sü- gavuseni, aga Soome tead- lased on näidanud, et dioxiiini, elavhõbeda jt mürkainete kõrgem kont- sentratsioon on just 10-30 cm sügavusel ja toru ehitus seda sügavust kindlasti puudutab. Vene erimajan- dustsoonis on toksiliste metallide kontsentratsioon kõige kõrgem, aga KMH neid andmeid ei esita, ning HELCOM ei tea selle tsooni olukorda kalade dioksiini sisalduse kohta.

Tuletasin meelde, et 2008. aastal sai Soome president Tarja Halonen WWF autasu Läänemere keskkonnakaitsele tähelepanu pööramise eest. Sellega seoses me usu- me, et Soome parlament ja valitsus uurivad väga põhjalikult selliste suurte projek- tide keskkonnariske. EL määrused juba kitsenda- vad Balti heeringa tarbimist 2 korda 100 gr kuus. Samas EVIRA uuring näitas, et ini- mesed tarbivad kala söögiks enam, sest on harjunud ja seega kahjustavad ennast. Soome teadlane Satu Alaluu- sua on leidnud seose väikelas- te hammaste väärarengu ja nende emade kaladieedi diok- siini sisalduse vahel, avasta- des dioksiini tõusu rinnapii- mas 50 korda.

Soome on uuringute tule- musena juhtiv maa maail- mas inimese tervisele diok- siini mõju tundmaõppimise- sel. Kahjuks Nord Stream kui arendaja ei kasuta neid teadmisi. Teine toksiline aine nendes põhjasetetes on elavhõbe, mida mõnede au- torite poolt peetakse isegi mürgisemaks.

EVIRA soovitas rasedatel mitte süüa Soome lahest kohakala ja teistel ini- mestel mitte rohkem kui kord kuus. Need on tõsised hoiatused, ja samal ajal kui Soome ja Rootsi püüavad täita HELCOMi eesmärki aastaks 2021 „kõik kalad on söögikõlbli- kud“, on Eesti inimesel samuti põhjust olla mures oma kalatoitude pärast.

Soome Roheliste poolt juhtis arutelu Heidi Hautala, osalesid veel nõunik Martti Poutanen Keskkonnaministeeriumist, Sebastian Sassi NordStream ACSt ja Tapi- pani Veistola Keskkonnakaitseliidust.

Umbri- tseva kesk- konna ohtu- de kõr- val aru- tati jul- ge ole- kuriske. Mis saab siis, kui sõja- järgselt upu- tud mür- sud ja kee- miarelvad gaasitoru ehitusega seoses lõhke- vad ning teki- tavad pöördu- matuid kahjus- tusi? Saksa endi- se liidukantsleri Schröderi ja Soome endise peaministri Lipponeni osalus leidis kajastust ja jutt läks muidugi nende hiigelpal- kadele. Heidi Hautala on ka va- rem Lipponeni osaluse suhtes kriitilisi märkusi teinud, pidades problemaatilis- seks, et endine peaminister, kes

liigub vabalt Soome praegu- ses siseriigikonnas, on gaasikonsortsiumi Nord Stream teenistuses. Nord Streami propaganda lubas ju algul, et projekt ühendab üheksat Läänemereäärset riiki, nüüd selgub, et hoopis eraldab meid.

Küsimusele, mis saab to- rust 50

aasta pärast, kui projekti kehtivus lõpeb, ei osanud Sebastian Sassi vastata, arva- tes, et kõik sõltub tehnoloogi- lise arengust.

Venemaa survestab aktiiv- selt riiki, kelle vetest gaasi- toru läbi ehitatakse, 3. juu- nil on peaminister Putin antud teemat arutamaks Soome. Eesti osa on esitada

omad ettepanekud ja seista nende täitmise eest.

http://www.sciencenews.org/pages/sn_arc99/2_20_99/fob7.htm

<http://www.hsph.harvard.edu/news/press-releases/archives/2004-releases/presso2062004.html>

VALDUR LAHTVEE

EERI välisühete eestkõneleja, Riigikogu liige ja fraktsiooni juht. Metsainsener, keskkonnakaitse tegutsenud riigi-ametis, ettevõtte juht, keskkonnakaitse valdkonnakaitseühenduste liikmena juba 30 aastat. Koordineerinud Keskkonnaministeeriumis EL keskkonnaseadustiku ülevõtmist 1998-2008. Endine Eesti Kongressi liige. Engetähe V klassi teene-temärgi ja Hispaania

Euroopa Parlamendi kandidaat. Vali 111!

Süntheetilised värvained meie toidus

Inimestel on õigus tervisele ohutule toidule. Eestis, nagu üldiselt kogu Euroopa Liidus müüdavates toiduainetes, on lubatud kasutada tervisele kahjulikke taimseid transrasvu ja asovärve, millest paljud on mitmetes riikides, näiteks Ameerika Ühendriikides, Jaapanis, Norras ja Rootsis keelatud.

Asovärvid on aromaatsed asorühmi sisaldavad sünteetilised värvained, mis võivad põhjustada terviseprobleeme täiskasvanutel ja eriti lastel.

Esitame siinkohal loetelu sünteetilisest värvist, mida on Eestis lubatud toiduainetes kasutada, koos infoga mõjude kohta tervisele ja regulatsioonidega teistes maades. Loetelu koostamisel on kasutatud Okosahvri materjale "Mida tähendavad erinevad e-d" www.sahver.ee/files/Mida_tahendavad_erinevad_e_d.pdf jt temaatilisi allikaid.

E 102 - tartrasiin - kollane või kergelt punakas värvaine

Tüüpiline ülitundlikkusreaktsioon on nõgeslööve. Põhjustab ka allergilist nohu ja halvendab astmat. Eriti ohtlik astmaatikule, kellel on ülitundlikkus aspiriini suhtes. Tekitab lastel üliaktiivsust ja käitumishäireid (ärritatus, rahutus, unehäired, keskenmõju- ja õppimisraskused). Võib põhjustada allergilist purpurpuna, naha ja limaskestade ärritust, migreeni, kõhuvalu, iiveldust, nägemishäireid, liigesevalu.

Kasutatakse: Salatikastmed, magustoidud, jäätis, sinep, jogurtid, puuviljakonservid, marmelaad, närimiskumm, karastusjoogid, medikamentide ning vitamiinikapslid.

Norras ja Austrias lisaainena keelatud.

E104 – Kinoliinkollane

Sünteetiline värvaine. Võimalikud kõrvalmõjud: nõgeslööve ja angioödem (allergiline turse) Kasutatakse: karastusjoogid ja maiustused.

E 110 - oranžkollane, päikeseloojan-gukollane

Võib põhjustada asovärvidele tüüpilisi ülitundlikkusreaktsioone, vt. E 102. Ülitundlikkust esineb eriti aspiriini mittetalluvatel inimes-

tel (nõgeslööve, nahaturse, seedeäired, iiveldus). Kasutatakse: magustoidud, saiakested, kommid, marmelaad, jogurtid.

E 122 - asorubiin, karmoisiin – punane asovärv

Võib põhjustada asovärvidele tüüpilisi ülitundlikkusreaktsioone, vt. E 102.

Hüperaktiivsete laste kaitseorganisatsioon soovib asorubiini laste söögis vältida.

Kasutatakse: karastusjoogid, puu- ja juurviljakonservid, jogurtid, saiakested, maiustused. Ameerika Ühendriikides, Jaapanis, Norras ja Rootsis lisaainena keelatud.

E 123 – amarant – punakaspruun asovärv

Põhjustab asovärvidele tüüpilisi ülitundlikkusreaktsioone, vt. E 102.

Kasutatakse: saiakested, moosid, maiustused, jäätis.

Ameerika Ühendriikides lisaainena keelatud.

E 124 - usukošenill – erkpunane 4R, punane asovärv

Võib põhjustada asovärvidele tüüpilisi ülitundlikkusreaktsioone, vt. E 102.

Kasutatakse: keeksid, keekspulbrid, karastusjoogid, magustoidud, maiustused, puuvilja- ja juurviljakonservid.

Ameerika Ühendriikides, Soomes ja Norras loetakse usukošenilli kantserogeeneks, USAs lisaainena keelatud.

E 128 - punane 2G - punane asovärv

Võib põhjustada asovärvidele tüüpilisi ülitundlikkusreaktsioone, vt. E 102. Organismis võib tekitada toksilisi ühendeid, mille tulemusena häirub hemoglobiini moo-

dustumine. Võib olla kantserogeenne.

Kasutatakse: vorst, keedetud lihas valmistatud tooted, hamburgerid, kaunistused, taimsed proteiinijahud.

Lisaainena keelatud Iirimaa, Iisraelis, Kreekas, Austraalias, Austrias, Kanadas, Jaapanis, Ameerika Ühendriikides, Norras, Rootsis, Malaisias,

E 129 - võlupunane AC – punane asovärv

Võib põhjustada asovärvidele tüüpilisi ülitundlikkusreaktsioone, vt. E 102.

Kasutatakse: puuviljadest ja marjadest valmistatud magustoidudes, maiustustes ja jäätises, samuti saiakestes ja hamburgerites. Lubatud kosmeetikatoodetes.

Lisaainena keelatud Taanis, Belgias, Prantsusmaal, Šveitsis ja Rootsis.

E 131 - patentsinine V – sinine sünteetiline värvaine

Kahtlustatakse negatiivset mõju allergikutele. Tüüpilised ülitundlikkusreaktsioonid on naha punetus ja sügelamine, mis võivad ilmneda mõne minutiga. Harva võib esineda šokki, vererõhu langust ja hingamisraskusi.

Kasutatakse: puuviljakonservid, joogid ja maiustused. Lisaainena keelatud Ameerika Ühendriikides, Norras ja Austraalias.

E 151 – briljantmust, must PN - must asovärv

Võib põhjustada asovärvidele tüüpilisi ülitundlikkusreaktsioone, vt. E 102.

Kasutatakse: kastmetes, magustoidudes, jäätises, sinepis, kalamarjas jne.

Lisaainena keelatud Kanadas, Ameerika Ühendriikides, Jaapanis, Soomes, Norras.

E154 - pruun FK 4 - kunstlik segu asovärvidest – pruun värvaine.

Võib põhjustada asovärvidele tüüpilisi ülitundlikkusreaktsioone, vt. E 102.

Kasutatakse: suitsetatud ja soolatud kala.

Lisaainena keelatud Kanadas, Ameerika Ühendriikides, Iirimaa, Jaapanis, Austrias, Austraalias, Soomes, Rootsis, Norras.

E 155 - pruun HT – pruun asovärv

Võib põhjustada asovärvidele tüüpilisi ülitundlikkusreaktsioone, vt. E 102.

Kasutatakse: kakao ja karamelli asemel toiduvärvina šokolaadikookides, saiakestes ja džemmides, šokolaadimaitselistes piimatoodetes.

Lisaainena keelatud Austrias, Ameerika Ühendriikides, Belgias, Taanis, Prantsusmaal, Saksamaal, Šveitsis, Rootsis ja Norras.

E 180 - litoolorubiin - punane asovärv

Võib põhjustada asovärvidele tüüpilisi ülitundlikkusreaktsioone, vt. E 102.

Kasutatakse: juustu koore värvimine.

Tänu Euroopa Parlamendi raportile on praegu Euroopa Liidus kehtiv määrus nr. 1333/2008 toidu lisaainete kohta, mis muuhulgas sätestab, et toit, mis sisaldab ühte või enam toiduvärvidest päikeseloojangukollane (E 110), kinoliinkollane (E 104), karmoisiin (E 122), Ponceau 4R (E 124), võlupunane (E 129), tatrasiin (E 102), määrgistatakse teabega võimaliku kahjuliku mõju kohta laste aktiivsusele ja tähelepanuvõimele.

Määruse seda nõuet hakatakse kohaldama alates 20. juulist 2010.

Kena, et vähemalt hoiatav tekst tuleb pakenditele. Samas on hea teada, et Euroopa Parlamendis oli arute-

lu vastavate ainete keelustamise kohta Euroopa Liidus müüdavates toiduainetes. Kahjuks jäi peale nõrgem nõue üksnes määrgistamisest, mis on muidugi parem, kui mitte midagi.

Erakond Eestimaa Rohelised eesmärgiks toiduohutuse alal on kõigi asovärvide kasutamise keelustamine toiduainetes.

Maailma Tervishoiu Organisatsiooni WHO Euroopa piirkonna liikmesriigid leiavad, et parim võimalik tervise seisund on üks inimese põhiõigustest. Seepärast on mõistlik, et kõik Euroopa, riiklikul ja kohalikul tasemel tehtavad otsused lähtuvad

inimese terviset.

Õnneks on praegugi kauplustes kättesaadavad naturaalsed mahlad ja siirupid, samuti naturaalsete toiduvärvidega (nagu peedipuna, paprikaekstrakt, kurkumiin) värvitud tooted.

Kellele puhas ja tervislik toit oluline on, tarvitab mahetooteid, mis ei sisalda sünteetilisi säilitus-, värv- ega muid kahjulikke lisaaineid. Mahetoit peab muutuma toidulaua tavaliseks ja kõigile kättesaadavaks. Mahetoitu päralt on tulevik.

Kõik inimesed on väärt tervet elukeskkonda ja puhast tervislikku toitu! Olge terved!

RUTH TAMMEORG

Erakond Eestimaa Rohelised naiskogu käimalükkaja. Matemaatikuharidusega raamatukogutöötaja, koordineerinud aastast 2000 Tartus Euroopa Liidu infokeskuste tegevust ja töötab hetkel Eurodokumentatsiooni Keskuse juhatajana. Läbi viinud Euroopa Liidu ametlike dokumentide alaseid koolitusi. Tervislike eluviiside edendaja ja tervisliku toidu propageerija. Eesti Rohelise Liikumise, Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu ja Eesti Karskusliidu AVE liige,

Euroopa
Parlamendi
kandidaat.
Vali 111!

Rohelised on Euroopa Parlamendis kaalukeeleks

PEEP MARDISTE

Euroopa Parlamendi kandidaat

Rohelised on Euroopa Parlamendis esindatud juba 25 aastat. Täna 43-liikmeline fraktsioon kuulub parlamendi "keskmike" hulka ja on hääletustel seega sageli kaaluks. Eri liikmesriikidest valitud Rohelised on maailmavaateliselt väga ühtsed ja ei pea erinevalt näiteks konservatiividest või sotsialistidest raiskama tarbetult aega sisevõitlustele.

Rohelistel erakondadel on Euroopa poliitmaastikul arvestatav toetajaskond, väljakujunenud teemad ja roll. Liikmesriikidest ollakse täna valitsuskoalitsioonides Soomes, Lätis, Tšehhis, Iirimaa. Euroopa Parlamendi valimistel on Rohelised edukalt osalenud juba 25 aastat. Paljurahvuselisse Euroopa Parlamenti ei valita saadikuid esindama mitte liikmesriike, vaid poliitilisi maailmavaateid. Rohelised pääsesid mitmetest liikmesriigist oma nimekirjadega Euroopa Parlamenti esmakordselt 1984. aastal ja on oma esindatust järgmistel valimistel suurendanud.

736-liikmelise Eurooparlamendi praeguses koosseisus on Rohelisi ja Euroopa vabaliidu fraktsiooniks kokku 43 liiget. Roheliste fraktsioon on parlamendis suuruselt neljas, mistõttu on Roheliste pingelist hääletustel sageli kaaluks. Rohelisi on Euroopa Liidu liikmesriigist. Kõige rohkem on Rohelisi Eurooparlamendi valitud Saksamaalt, Prantsusmaalt ja Ühendkuningriigist.

Mitmed Eestistki valitud saadikud on tunnustavalt märkinud, et erinevalt Riigikogust valitseb Euroopa Parlamendis eluterve poliitiliste maailmavaadete konkurents. Kuna Eurooparlamendis puudub traditsioonilises mõttes koalitsioon ja opositsioon, siis igapäevase töö olemus on argumentidel põhinev arutelu ja soov jõuda lõpuks kõiki rahuldava

kompromissini. Teerullipoliitikat ei kasutata ja see loob ka keskmise suurusega fraktsioonidele – nagu Rohelised – hea võimaluse oma põhijndatud seisukohti kaitsta. Roheliste mõju ongi tegelikult suurem kui 43 liiget lubaks arvata – näiteks kogus Roheliste esitatud kandidaat Euroopa Parlamendi presidendid kohale eelmisel korral kokku 145 saadiku toetuse (valituks osutus 450 häälega konservatiiv Pöttering).

Rohelised on täna vastavalt oma fraktsiooni suurusele Euroopa Parlamendis esindatud mitmetel mõjukatel kohtadel. Näiteks kuulub Roheliste fraktsioonile üks parlamendi asepresidendi, parlamendi inimõiguste allkomisjoni juhi ning seitsme komisjoni aseesimehe koht. Parlamendikomisjonide aseesimeeste kohad on saadud Roheliste jaoks olulistest komisjonides: keskkonna-, põhiseadus-, arengu-, kultuuri-, kliimamuutuste, põllumajanduse ja maaelu ning soolise võrdõiguslikkuse komisjonides. Oma esindajad on Rohelistel kõigis Euroopa Parlamendi valdkondlikes komisjonides.

Euroopa Parlamendis on fraktsiooni moodustamine küllalt keerukas: saadikud tulevad 27 liikmesriigist ja nende kodupaarteid on üldiselt väga erineva tausta ja seisukohtadega. Lisaks teevad parteid tavaliselt vähe rahvusvahelist koostööd. Illustreerivaks näiteks võib tuua Eurooparlamendi liberaalide fraktsiooni, kus töötavad koos küllalt erineva maailmavaataga Reformierakonna ja Keskerakonna saadikud. Erinevalt sellisest üldtaustast on Roheliste üheks selgeks eripäraks Euroopa Parlamendis nende ühtsus. Rohelised on kõikjal Euroopas küllalt sarnase maailmavaataga ning jõuavad ka Brüsselis kiiresti ühisteise seisukohtadele. Rohelised olid eelmistel, 2004. a. Euroopa Parlamendi valimistel ka ainsad, kelle kandidaadid osalesid kõikjal Euroopas ühise valimisplatvormiga. Ühise platvormi koostasid Rohelised ka 2009. a. valimisteks.

Praeguses, 2004-2009 töötavas parlamendikoosseisus on Rohelised aktiivselt tegele-

nud teemadega. Ehk olulisemateks on olnud loomulikult keskkonnakaitse valdkond, aga ka energeetika, kliimamuutused, kodanikuõigused ja sotsiaalvaldkond.

Traditsiooniliselt on Roheliste jaoks väga olulisel kohal olnud inimõiguste ja kodanikuvalduste teemad. Euroopa Parlamendis on kaitsitud seisukohta, et majanduslikest hetkehuvidest lähtuvalt ei tohi Euroopa Liit vaadata partnerriikides inimõiguste rikkumistele läbi sõrmede. Seda printsipi on Rohelised rõhutanud Euroopa Liidu väliskoostöös Venemaa, Hiina ja mitmete teiste riikidega. Euroopa Parlamendi inimõiguste alakomisjoni juhi koht on lubanud Rohelistel näiteks Tšehhis, Tiibeti või Palestiina-ga seotud küsimusi päevakorras hoida. Rohelised on hoolikalt jälginud, et terrori vastase võitluse sildi all ei mindaks põhjendamatu inimeste privaatsuse ja kodanikuvalduste kallale.

Keskonnakaitsetes on Rohelised vastu seisnud tugevate keskkonnanoetete eest olukorras, kus suurfirmad teevad pidevat lobbytööd, et kehtivaid standardeid oma huvides lõdvendada. Energeetikas on tegutsenud Euroopa Liidu ühtse energiapolitiika nimel, pooldatud taastuvate energiaallikate suurema osakaaluni jõudmist ning seistud vastu Euroopa Liidu poolele tuumaenergia toetamisele. Kliimapolitiikas on Rohelised soovinud senisest ulatuslikumat kasvuhoonegaaside emissioonide piiramist Euroopa Liidu poolt ning senise tasuta emissioonilubade jagamise asendamist lubade müü-giga EL emissioonikaubanduse süsteemis.

MIKK SARV

Erakond Eestimaa Rohelised juhatause liige ja kogukonna eestkõneleja. Eesti maaelu aktivist, koolitaja ja õuesõppe eestvedaja. Eesti külade ja väikelinnade liikumise Kodukant asutaja ja president aastatel 1997-1999. Töötanud 1990-2001 Rapla Maavalitsuses asemaavanema ja arendusnõunikuna, tegevusena erinevate teatrite muusikaala juhatajana, kirjutanud filmimuusikat loodusfilmidele.

AVATUS ON VÕTI TÄHTSATE KÜSIMUSTE LAHENDAMISEKS.

Vimases ajal tekib üha sagedamini küsimus, kuidas mõni inimene meie eest sõna võtma on sattunud. Oled andnud oma hääle, kuid tähtsusele ei kaasne sellega loodetud tulemused.

Erakond Eestimaa Rohelised loob võimaluse kaasa rääkida SIND puudutavate otsuste langetamises. Otsedemokraatia avab ukseid seaduslikele rahvaalgatusele, mis aitab Sul muuta elu nii oma kodukülas kui kogu Euroopas.

Julge ühistada, vali Euroopale roheline tee! See on võimalik. Vali Rohelised Euroopa Parlamenti!

EESTIMAA/ROHELISED

Euroopa
Parlamendi
kandidaat.
Vali 111!

Toit peab sööjat rõõmustama

SIRLI PEHME

Erakond Eestimaa Rohelised

Astakümneid tagasi fantaseeriti, et kauges tulevikus – nii 2000. aasta paiku – kolib meie igapäevane toit kosmonauditoidu stiilis tuubidesse, kust on seda mugav ja lihtne manustada ja säilitada. Arvati, et sisu jääb endiseks ja vorm muutub. Tegelikult on juhtunud just vastupidi – toit näeb välja nagu toit ikka, kuid sisu on tihti midagi hoopis ennenägematut.

Toidu kasvatamine ja töötlemine on muutunud järjest tööstuslikumaks protsessiks. Kasvatatakse intensiivselt, pihustades põllule terve “kohustuslik” loetelu putukate, umbrohu, seenhaiguste jt vastu võitlemise vahendeid. Hiljem lisatakse toidule erinevaid värv-, maitse- ja lõhnaaineid, stabilisaatoreid, säilitusaineid ja emulgatoreid. Takkapihta üritatakse leida võimalikult odavaid ja piisavaid koostisosi, millel toote algse mõttega ei pruugi enam mingeid seoseid olla (nt pihustatav porgandivahukoortahkestatud taimeerasva baasil).

Taimsed transrasvad

Kauplustes müüdavates toodetes on sageli üheks koostisosaks hüdrogeenitud ehk tahkestatud taimeerasv, mida sisaldavad näiteks margariinid, mõned kohukesed, paljud maiustused, kooreasendajad ja jäätised. Tahkestatud taimeerasv on piimarasvast odavam ning see on ka peamine põhjus, miks nad nii laialt kasutatakse.

Paraku võivad hüdrogeenimise käigus tekkida inimese tervisele ohtlikud taimsed transrasvad, mis tõstavad halva kolesterooli taset veres, vähendavad hea kolesterooli hulka, soodustavad veresoonte põletikke ja arterite lubjastumist. On ka uurimusi, mis seovad taimseid transrasvu selliste haigustega nagu vähk, diabeet ja rasvumine. Taanis, Prantsusmaal, Kanadas ja USA mõnedes osariikides on taimsete transrasvade kasutamisele kehtestatud piiranguid või on need lausa keelatud.

Kahjuks ei kajasta Eestis tänased tootepakendid transrasvade sisaldust, se-

ga tasub kindluse mõttes üldse vältida hüdrogeenitud taimeerasva sisaldavaid tooteid.

Ohtlikud toiduvärvid

Paljudes riikides on keelatud ka ohtlikumate sünteetiliste värvainete, nn asovärvide kasutamine toidus. Kahjuks on asovärvid Eestis kasutusel. Ühe näitena võib tuua E102 ehk tartrasiini, mis võib tekitada lastel üliaktiivsust ja käitumishäireid (ärritus, rahutus, unehäired, keskendumis- ja õppimisraskused). Tartrasiin võib põhjustada allergilist purpurpuna, naha ja limaskestade ärritust, migreeni, kõhuvalu, iiveldust, nägemishäireid ja liigesevalu. Alates 2010. aastast peab Euroopa Liidus müüdiv toid, mis sisaldab kõige ohtlikumaid asovärve, kandma toidupakendil hoiatust: “Võimalik kahjulik mõju laste aktiivsusele ja tähelepanuvõimele”. Kas meie, eestlased, tahame selliseid tooteid üleüldse oma laste ja ka enda menüüsse?

Taimkaitsevahendid ehk pestitsiidid

Toidu tootmisel kasutatavate taimkaitsevahendite kogused Euroopas näitavad tõusutrendi. Selle kohta, milliseid kemikaale on toidu tootmiseks kasutatud, pakend paraku informatsiooni ei anna. Seireandmed näitavad, et umbes pool toiduainetest sisaldab pestitsiidijääke ning ligi kolmandik sisaldab rohkem kui ühe toimeaine jääke. Kui sööte intensiivtootmisest pärit viinamarju, siis neis on keskmiselt 6,5 erineva putukatõrjevahendi jääke. Piinormid on kehtestatud üksikute toimeainete kaupa ning enamasti pole teada, kuidas erinevate kemikaalijääkide koostoime inimese tervist võib mõjutada. See katse alles käib, paraku toimub katsetamine tarbijate peal.

Geneetiliselt muundatud toit

Geneetiliselt muundatud toit Eesti kauplustes on tarbijale raskesti tuvastatav – hoiatav tekst on pisikeses kirjas ja raskesti märgatav. Põhiliselt leidub meil GM ölisid ja margariini, aga võib ka juhtu-

da, et mõnede toodete koostisosana kasutatud geenmuundatud toiduained jäetakse pakendile märkimata. Geenmuundatud toidu ihalejad saavad hea ülevaate meie poelettidel pakutavast GM toidust aadressilt www.eko.org.ee/gmo.

Tarbijat, kui nõudluse tekitaja, mõjutab toidutootmist poes oma ostuotsuseid tehes. Kui tarbija ei ole informeeritud, ei ole tema valikud teadlikud ning toidutootmist võibki väita, et tarbijad tahavadki just sellist ebatervislikku toitu. Teadlik klient saab supermarketites järjekindlalt nõuda tervislikku toitu, oma soove ja ettepanekuid ka kirjalikult edastades ning kui selliseid inimesi on rohkem, viib see ka muutusteni.

Tahaks loota, et Eesti tarbija ei vali oma toitu ainult ilusa pakendi ja kireva värvi põhjal. See kaunidus võib pikemas perspektiivis hävitavalt mõjuda.

Onneks on üha enam tähtsustamas ka sellised toidu kriteeriumid, nagu ehtne, mahepõllumajanduslik, jälgitav, kohalik. Kohalike alternatiivsete turustuskanalite kujunemine (otseturustus talunikelt, nn kastisüsteem, talupoed jne) võimaldab tarbijale keskonna- ja terviseõbralikumaid valikuid. Ei tohi lubada, et see võimalus hävitaks mingite asjakohatute euronõuetega, mis vaid suurtootjatele sobivaks seatud.

SIRLI PEHME

Erakond Eestimaa Rohelised Tartu piirkonna juhatuse liige. Loodusteaduse magister, Eesti Maaülikooli mahekeskuse juhataja, mahepõllumajanduse ja keskkonnakaitse spetsialist.

Euroopa Parlamendi kandidaat. Vali 111!

TOIT PEAB SÖÖJAT RÕÕMUSTAMA.

Kas oled kindel, et Su toit on tervislik ja puhas? Kas tead, kust see pärineb ja kuidas see võib Sinu ja Su lähedaste tervisele mõjuda? Kas tead, et kõige tervislikum on mahetoit? Kas kvaliteetsete toiduainete hinnad võiksid ka Sinu meelest olla taskukohasemad?

Erakond Eestimaa Rohelised taotleb õiglast hinda tervislikule toidule ja selget toiduteabe nähtavust pakenditel.

Julge unistada, vali Euroopale roheline tee! See on võimalik. Vali Rohelised Euroopa Parlament!

EESTIMAA ROHELISED

Osta elevant ära! Ehk tuumaenergiast loogiliselt ja eetiliselt

MAREK STRANDBERG

EERI esikõneleja

Astakümneid tagasi fantaseeriti, et kauges tulevikus – nii 2000. aasta paiku – kolib meie igapäevane toit kosmonauditoidu stiilis tuubidesse, kust on seda mugav ja lihtne manustada ja säilitada. Arvati, et sisu jääb endiseks ja vorm muutub. Tegelikult on juhtunud just vastupidi – toit näeb välja nagu toit ikka, kuid sisu on tihti midagi hoopis ennenägematut.

Toidu kasvatamine ja töötlemine on muutunud järjest tööstuslikumaks protsessiks. Kasvatatakse intensiivselt, pihustades põllule terve “kohustuslik” loetelu putukate, umbrohu, seenhaiguste jt vastu võitlemise vahendeid. Hiljem lisatakse toidule erinevaid värv-, maitse- ja lõhnaaineid, stabilisaatoreid, säilitusaineid ja emulgatoreid. Takkapihta üritatakse leida võimalikult odavaid ja piisavaid koostisosi, millel toote algse mõttega ei pruugi enam mingeid seoseid olla (nt pihustatav porgandivahukoortahkestatud taimeerasva baasil).

Kauplustes müüdavates toodetes on sageli üheks koostisosaks hüdrogeenitud ehk tahkestatud taimeerasv, mida sisaldavad näiteks margariinid, mõned kohukesed, paljud maiustused, kooreasendajad ja jäätised. Tahkestatud taimeerasv on piimarasvast odavam ning see on ka peamine põhjus, miks nad nii laialt kasutatakse.

Paraku võivad hüdrogeenimise käigus tekkida inimese tervisele ohtlikud taimsed transrasvad, mis tõstavad halva kolesterooli taset veres, vähendavad hea kolesterooli hulka, soodustavad veresoonte põletikke ja arterite lubjastumist. On ka uurimusi, mis seovad taimseid transrasvu selliste haigustega nagu vähk, diabeet ja rasvumine. Taanis, Prantsusmaal, Kanadas ja USA mõnedes osariikides on taimsete transrasvade kasutamisele kehtestatud piiranguid või on need lausa keelatud.

Kahjuks ei kajasta Eestis tänased tootepakendid transrasvade sisaldust, se-

ga tasub kindluse mõttes üldse vältida hüdrogeenitud taimeerasva sisaldavaid tooteid.

hendamiseks tähendab aga seda, et ka Eesti energiatarve peaks vähenema mitte kasvama. Euroopa keskmine primaarenergia kulutus peaks alanema tasemele 34 MWh/in/a ja see tähendab, et Eesti primaarenergia kulutamine peab langema 1,5 korda, kui soovime olla Euroopa keskmised energiakasutajad ja 20%, kui alandada oma energiakulutusi proportsionaalselt teistega.

Elektriturug avaneb täielikult Eestis 2013. aastast. Kõik, mis müüakse siis läbi võrgu, müüakse vabaturu oludes. Ilmselt saab see olema Põhjamaadega seotud vabaturg. Sellel turul müüakse elektrienergiat tunni kaupa. Tootjad teevad omi pakkumisi teadaoleva energiavajaduski tulli, kui juurde mõeldud raha kontrollimatus ning üle piiride voolavast kasutusest.

Euroopas tarbitakse keskmiselt täna ca 42 MWh primaarengiat (primaarenergia nimetatakse kütuseid, millest saadakse muud energialiigid nagu elekter, soojus, liikumine) inimese kohta aastas. See vastab umbes 3,5 m³ diiselkütusele. Eesti vastav energiatarve inimese kohta on 1,2 korda kõrgem kui Euroopa keskmise ja Ameerika Ühendriikides on see üle 2 korra kõrgem Euroopa omast.

Euroopa Liidu eesmärk on vähendada seda energiakulu 20% võrra, asendada sellest energiakulust 20% taastuvallikaist pärinevate energiavoogudega.

Maa elaniku kohta tuleb keskmine energiatarve on aga inimese kohta 21 MWh aastas. Somaalias, kust pärit piraadid laevu kimbutavad, on see aga ainult 0,35 MWh. Teisisõnu tähendab see, et selles riigis peab igaüks toime tulema 130 korda väiksema kütusekuluga, ehk siis piltlikult kahe kanistri vedelkütusega aastas. Tõsi, see pole küll meie eeskujuks, kuid vähemalt annab põhjuse mõista piraatluse juuri selles riigis. Nagu ka seda, et piraatide karm karistamine pole kaugelki mitte piraatlusprobleemi lahenduse. Mitte ligilähedasteltki.

Energiavajaduste kasvu prognoosid, mida maailma kohta räägitakse, põhinevad tegelikult Maa rahvastiku kasvueelusel.

Euroopa Liidu eesmärk energiakulutuste 20% vä-

hendamiseks tähendab aga seda, et ka Eesti energiatarve peaks vähenema mitte kasvama. Euroopa keskmine primaarenergia kulutus peaks alanema tasemele 34 MWh/in/a ja see tähendab, et Eesti primaarenergia kulutamine peab langema 1,5 korda, kui soovime olla Euroopa keskmised energiakasutajad ja 20%, kui alandada oma energiakulutusi proportsionaalselt teistega.

Elektriturug avaneb täielikult Eestis 2013. aastast. Kõik, mis müüakse siis läbi võrgu, müüakse vabaturu oludes. Ilmselt saab see olema Põhjamaadega seotud vabaturg. Sellel turul müüakse elektrienergiat tunni kaupa. Tootjad teevad omi pakkumisi teadaoleva energiavajaduski tulli, kui juurde mõeldud raha kontrollimatus ning üle piiride voolavast kasutusest.

Euroopas tarbitakse keskmiselt täna ca 42 MWh primaarengiat (primaarenergia nimetatakse kütuseid, millest saadakse muud energialiigid nagu elekter, soojus, liikumine) inimese kohta aastas. See vastab umbes 3,5 m³ diiselkütusele. Eesti vastav energiatarve inimese kohta on 1,2 korda kõrgem kui Euroopa keskmise ja Ameerika Ühendriikides on see üle 2 korra kõrgem Euroopa omast.

Euroopa Liidu eesmärk on vähendada seda energiakulu 20% võrra, asendada sellest energiakulust 20% taastuvallikaist pärinevate energiavoogudega.

Maa elaniku kohta tuleb keskmine energiatarve on aga inimese kohta 21 MWh aastas. Somaalias, kust pärit piraadid laevu kimbutavad, on see aga ainult 0,35 MWh. Teisisõnu tähendab see, et selles riigis peab igaüks toime tulema 130 korda väiksema kütusekuluga, ehk siis piltlikult kahe kanistri vedelkütusega aastas. Tõsi, see pole küll meie eeskujuks, kuid vähemalt annab põhjuse mõista piraatluse juuri selles riigis. Nagu ka seda, et piraatide karm karistamine pole kaugelki mitte piraatlusprobleemi lahenduse. Mitte ligilähedasteltki.

hendamiseks tähendab aga seda, et ka Eesti energiatarve peaks vähenema mitte kasvama. Euroopa keskmine primaarenergia kulutus peaks alanema tasemele 34 MWh/in/a ja see tähendab, et Eesti primaarenergia kulutamine peab langema 1,5 korda, kui soovime olla Euroopa keskmised energiakasutajad ja 20%, kui alandada oma energiakulutusi proportsionaalselt teistega.

Elektriturug avaneb täielikult Eestis 2013. aastast. Kõik, mis müüakse siis läbi võrgu, müüakse vabaturu oludes. Ilmselt saab see olema Põhjamaadega seotud vabaturg. Sellel turul müüakse elektrienergiat tunni kaupa. Tootjad teevad omi pakkumisi teadaoleva energiavajaduski tulli, kui juurde mõeldud raha kontrollimatus ning üle piiride voolavast kasutusest.

Euroopas tarbitakse keskmiselt täna ca 42 MWh primaarengiat (primaarenergia nimetatakse kütuseid, millest saadakse muud energialiigid nagu elekter, soojus, liikumine) inimese kohta aastas. See vastab umbes 3,5 m³ diiselkütusele. Eesti vastav energiatarve inimese kohta on 1,2 korda kõrgem kui Euroopa keskmise ja Ameerika Ühendriikides on see üle 2 korra kõrgem Euroopa omast.

Euroopa Liidu eesmärk on vähendada seda energiakulu 20% võrra, asendada sellest energiakulust 20% taastuvallikaist pärinevate energiavoogudega.

Maa elaniku kohta tuleb keskmine energiatarve on aga inimese kohta 21 MWh aastas. Somaalias, kust pärit piraadid laevu kimbutavad, on see aga ainult 0,35 MWh. Teisisõnu tähendab see, et selles riigis peab igaüks toime tulema 130 korda väiksema kütusekuluga, ehk siis piltlikult kahe kanistri vedelkütusega aastas. Tõsi, see pole küll meie eeskujuks, kuid vähemalt annab põhjuse mõista piraatluse juuri selles riigis. Nagu ka seda, et piraatide karm karistamine pole kaugelki mitte piraatlusprobleemi lahenduse. Mitte ligilähedasteltki.

hendamiseks tähendab aga seda, et ka Eesti energiatarve peaks vähenema mitte kasvama. Euroopa keskmine primaarenergia kulutus peaks alanema tasemele 34 MWh/in/a ja see tähendab, et Eesti primaarenergia kulutamine peab langema 1,5 korda, kui soovime olla Euroopa keskmised energiakasutajad ja 20%, kui alandada oma energiakulutusi proportsionaalselt teistega.

Elektriturug avaneb täielikult Eestis 2013. aastast. Kõik, mis müüakse siis läbi võrgu, müüakse vabaturu oludes. Ilmselt saab see olema Põhjamaadega seotud vabaturg. Sellel turul müüakse elektrienergiat tunni kaupa. Tootjad teevad omi pakkumisi teadaoleva energiavajaduski tulli, kui juurde mõeldud raha kontrollimatus ning üle piiride voolavast kasutusest.

Euroopas tarbitakse keskmiselt täna ca 42 MWh primaarengiat (primaarenergia nimetatakse kütuseid, millest saadakse muud energialiigid nagu elekter, soojus, liikumine) inimese kohta aastas. See vastab umbes 3,5 m³ diiselkütusele. Eesti vastav energiatarve inimese kohta on 1,2 korda kõrgem kui Euroopa keskmise ja Ameerika Ühendriikides on see üle 2 korra kõrgem Euroopa omast.

Euroopa Liidu eesmärk on vähendada seda energiakulu 20% võrra, asendada sellest energiakulust 20% taastuvallikaist pärinevate energiavoogudega.

Maa elaniku kohta tuleb keskmine energiatarve on aga inimese kohta 21 MWh aastas. Somaalias, kust pärit piraadid laevu kimbutavad, on see aga ainult 0,35 MWh. Teisisõnu tähendab see, et selles riigis peab igaüks toime tulema 130 korda väiksema kütusekuluga, ehk siis piltlikult kahe kanistri vedelkütusega aastas. Tõsi, see pole küll meie eeskujuks, kuid vähemalt annab põhjuse mõista piraatluse juuri selles riigis. Nagu ka seda, et piraatide karm karistamine pole kaugelki mitte piraatlusprobleemi lahenduse. Mitte ligilähedasteltki.

hendamiseks tähendab aga seda, et ka Eesti energiatarve peaks vähenema mitte kasvama. Euroopa keskmine primaarenergia kulutus peaks alanema tasemele 34 MWh/in/a ja see tähendab, et Eesti primaarenergia kulutamine peab langema 1,5 korda, kui soovime olla Euroopa keskmised energiakasutajad ja 20%, kui alandada oma energiakulutusi proportsionaalselt teistega.

Elektriturug avaneb täielikult Eestis 2013. aastast. Kõik, mis müüakse siis läbi võrgu, müüakse vabaturu oludes. Ilmselt saab see olema Põhjamaadega seotud vabaturg. Sellel turul müüakse elektrienergiat tunni kaupa. Tootjad teevad omi pakkumisi teadaoleva energiavajaduski tulli, kui juurde mõeldud raha kontrollimatus ning üle piiride voolavast kasutusest.

Euroopas tarbitakse keskmiselt täna ca 42 MWh primaarengiat (primaarenergia nimetatakse kütuseid, millest saadakse muud energialiigid nagu elekter, soojus, liikumine) inimese kohta aastas. See vastab umbes 3,5 m³ diiselkütusele. Eesti vastav energiatarve inimese kohta on 1,2 korda kõrgem kui Euroopa keskmise ja Ameerika Ühendriikides on see üle 2 korra kõrgem Euroopa omast.

Euroopa Liidu eesmärk on vähendada seda energiakulu 20% võrra, asendada sellest energiakulust 20% taastuvallikaist pärinevate energiavoogudega.

Maa elaniku kohta tuleb keskmine energiatarve on aga inimese kohta 21 MWh aastas. Somaalias, kust pärit piraadid laevu kimbutavad, on see aga ainult 0,35 MWh. Teisisõnu tähendab see, et selles riigis peab igaüks toime tulema 130 korda väiksema kütusekuluga, ehk siis piltlikult kahe kanistri vedelkütusega aastas. Tõsi, see pole küll meie eeskujuks, kuid vähemalt annab põhjuse mõista piraatluse juuri selles riigis. Nagu ka seda, et piraatide karm karistamine pole kaugelki mitte piraatlusprobleemi lahenduse. Mitte ligilähedasteltki.

AGU KIVIMÄGI

Rohelise erakonna algatusgrupi (REAG) ja Erakond Eestimaa Rohelised asutajaliige. On olnud ID-kaardi sünni juures, tegeleud aastaid erinevates ametites e-riigi rakenduste ja registre arendamisega. 1990ndail mitmete riigiettevõtete nõukogu liige, täna Eesti Päevalehe nõukogu.

Euroopa Parlamendi kandidaat. Vali 111!

Rohelise Rattareede idee kogub jõudu

KATRIN MESILANE
EER meedia-
nõunik

Tallinna külastas 22. mail Europarlamendi Roheliste fraktsiooni liige Michael Cramer. Pedagoogiharidusega, muusikaja kehalise kasvatusõpetaja ja kogemusega mehel on olnud kirev karjääriline. Alustades Berliini linnavalitsuse liikmena, kus tema valdkonnaks olid transpordiküsimused ning sellega seotud valdkonnad, on ta olnud ka lektoriks Berliini Otto Suhr'i Instituudis urbanistika- ning transpordiküsimuste teemadel.

Oma kodulinnas, Berliinis on Cramer juba 30 aastat elanud autovaba elu. Peamiselt jalgrattaga liigeldes on tal ka väga head teadmised Berliini jalgrattasõitjate tingimuste kohta. Alates 2004. aastast on ta Europarlamendi liige ning tegutseb transporditurismi-, hariduse ja kultuuriküsimuste komiteedes. Cramer kandideerib Saksamaa Roheliste poolt Europarlamendi ka 7. juunil 2009. aastal.

Seoses Crameri viisidiga kutsus Erakond Eestimaa Rohelised, koostöös üle-eestilise algatuse „Rattarikaks“ seltskonnaga, kõiki jalgrattasõitjate ühine väikese aktsiooniga tervitama Michael Crameri Tallinnas. Ühtlasi tehti ka väike rattasõit Rohelise Rattareede raames.

Rohelise Rattareede eesmärgiks oli pöörata tähelepanu rattateede olukorrale ja ohutusele ning propageerida inimesi kasutama jalgratast kui liikumisvahendit Tallinnas.

Michael Cramer oli lennujaamas vastuvõtmiseks väike hulk inimesi, kes tegid kaasa jalgrattasõidu, mis algas Tallinna lennujaamast ning kulges läbi linna Riigikogusele platsile, kus pakuti turgutuseks öko-

limonaadi ning kehakinnituseks vitamiinirikast porgandit.

Platsil toimus lühike kõnekoosolek, kus esinesid Europarlamendi saadik Michael Cramer, Erakond Eestimaa Rohelised eestkõneleja Marek Strandberg ning algatuse „Eesti Rattarikaks“ Tallinna koordinaator Mari Jüssi.

Michael Cramer tänas kohalolevaid meeldiva vastuvõtutähtsust ja ettepaneku eest liigelda rattaga läbi linna.

Tema arvates on Tallinna jalgrattasõitjate arv linnas

muutmise teel veel paljudi vaja ära teha, kuid sellised arengud on läbi teinud ka kõik tuntud jalgrattamaad, nagu Taani, Soome, Holland ja Saksamaa. See annab kindlasti lootust.

Cramer kutsus Eesti valitsust toetama initsiatiivi Eesti jalgrattasõitjate liikumisele. Ta avaldas arvamust, et seoses finants- ning energia-kriisiga on jalgrattal tulevikku, mainides ka seda, et muudatused saavad teoks siis, kui muudame oma suhtumist.

Cramer julgustas uurima ning kaasama selle teema arengutes ning projektides ka Euroopa Liidu rahastamisvõimalusi.

Marek Strandberg ütles muheledes, et aeg on küps selleks, et Riigikogusele platsil oleks pargitud ka jalgrattad. Kahjuks oli jalgrattad veel seokord näha vähem kui autosid. Strandberg lisas, et iga jalgrattal sõidetud kilomeeter on võidetud aeg, energia ja raha. Tema sõnul näeb jalgrattaga sõites

palju rohkem, kui autoaknast vaadates. „Te ei näe autos suurt midagi, sest te olete tagedad ja kurjad nende peale, kes teistes autodes sõidavad. Loodan, et 10 aasta pärast on Rohelise Rattareede osavõtmis kümneid tuhandeid jalgrattareid,“ märkis Strandberg.

Mari Jüssi, „Eesti Rattarikaks“ koordinaator, rääkis algatusest, mille käigus soovivad tösta jalgratta, kui suurepärase liikumisvahendi populaarsust. „Arvestades meie tippunni liiklust on sellega võimalus kiiremini kohale jõuda ning pole probleeme parkimisega,“ todes Jüssi. Tema arvates on Eestis levinud arvamus, nagu ei sobiks ratas argisõiduvahendiks ning rattal on pigem spordivõi pühapäevavahendi kuulsus. Ta julgustas rohkem harjutama rattasõitu ning märkis, et linnas tasuks oma igapäevased sõidud just jalgrattaga teha.

Michael Crameri initsiatiiv võtta südameajaks rattateede olukorra parandamine Euroopa Liidu maades, sealhulgas Eestis, leiab loodetavasti siinmail tulevikus palju järgijaid.

Lisainfot Michael Crameri ja tema ettevõtmistest on võimalik lugeda internetiküljelt www.ironcurtaintrail.eu/en

**Euroopa
Parlamendi
kandidaat.
Vali 111!**

TÕNU TRUBETSKY

Tuntud muusik, kirjanik ja filmirežissöör, Rohelise erakonna liige 2007. aastast. Eesti punkliikumise legend ja andekas laulukirjutaja, The Flowers of Romance ning staažikaima pidevalt tegutsenud rockbändi Vennaskond laulja. Trubetskoide vürstisuguvõsa järeltulija.

Soolisest võrdõiguslikkusest isiklikust vaatevinklist

AIN KABAL
Rohelise
peasekretär

Kuna minu kokkupuuted naisterahvastega on enamjaolt ühisest tööst ja tööelust (kui isiklik elu kõrvale jätta), siis keskendun tänases jutuaajamises lehelugejaga võrdõiguslikkuse teemale tööelus ja sisetulekutes.

Soolise võrdõiguslikkusega on midagi mäda mitte ainult Euroopa Liidus, vaid ka Eestis. Ärme hakka seda väidet kindlitama rikkalike statistiliste näitajatega, toon esile üksnes sisetuleku erisused – Euroopa Liidus on meeste ja naiste palgavahe erinev naiste kahjuks umbes 15%, Eestis see vahe üle veerandi. Märkimisväärne ja mõtlemapanev vahe, alandav vahe, kas pole?

On selge, et viimase kahe aastakümne areng ühiskonnas on tugevasti kõigutanud kogu meie ühist paati, millele ühiskonnana elumerele sõuname ning ees on mõningane stabiliseerumise aeg, kus tööhajete loomus (tööprotsess reegli-

na suuremas tootvas kollektivismis) muutub indiviidikesksemaks (kaugtöö, personaliseeritud tööülesanded, iseenenda tööandjaks olemine jmt). Kui naine muutub seetõttu veelgi iseseisvamaks ja oma otsustes vabamaks, siis on ette näha tulude võrdsustumist. Selge on ka see, et taoline käimasolev protsess ei teostu hetkega, kuid segmenteerides naiste tulusid tegevusalati on selleks viited juba praegu olemas.

Minevikust üksnes niipalju, et ühiskondliku positsiooni erisused on sageli korreleerunud sisetulekutega – naine kodus, sisetulek null. Mõningast parandust on siiski tänapäeval saavutatud.

Hindan naisi kõrgelt kolleegidena, heade tööalaste omaduste ettelugemine võib minna pikaks, kuid rõhutan just kõrget meeskonnatöövalmidust, tööalast eneseohverdust (ei maksa seda sõna väga tähtselt võtta), võimet tegeleda samaaegselt 1001 erineva asjaga (kaotamata kontrolli tervikprotsessi üle), lojaalsust tööandjale. Mul on tööandjana olnud heameel tasuda

neile töö eest meestega võrdselt palka. Pidades inimesest lugu ei tule pähegi sookriteeriumi põhjal palka diferentseerida. Olen kindel, et osaliselt saab tegelik võrdõiguslikkus aluse meie mõistuses.

Naiste esindus on katsetatud suurendada või kiirendada selle esiletõstmist mitmel pool maailmas kehtestades naiskvoote esindusdemokraatia kogudes, äriühingute juht- ja järelevalveorganites ning mujalgi. Eemalt on selliselt saadud kogemuse hindamine raskevõitu, võimalik, et niimoodi saab ületada lühema ajaga olulisi lävepakke võrdõiguslikkuse aate teel, kui muidu tasakaalustatud ja orgaaniliselt toimiva arenguga juhtuks. Samas, need ühiskonnad, kus kvoodi- ja limiidipoliitikat naiste edutamiseks on kasutatud, on olnud märksa enam kodanikesksed, kui on tänane Eesti.

Autorile ei ole teada, mil määral on kavandatud meetmete plaani soolise ebavõrdsuse vähendamiseks ja võrd-

**TÖÖD JÄTKUB.
ROHELINE
MAJANDUS
LOOB UUSI
TÖÖKOHTI.**

Majanduskriisist aitab välja mitte käripimine, vaid tark investeerimine tulevikku suunatud rohelisse majandusse. Rohelised soovivad Euroopa uue rohelise algatuse läbi luua järgmise 5 aastaga Euroopas vähemalt 5 miljonit uut töökohta. Töökohti aitab luua ja säilitada

panustamine rohelisse majandusse – näiteks taastuvenergia ja energiasäästu valdkondadesse. Inimeste heaolu ja majanduskasvu võimalikud ka planeedi püstitatud loodusressursse ja kliimatasakaalu ohtu seadmata.

Julge ühistada, vali Euroopale roheline tee! See on võimalik. Vali Rohelised Euroopa Parlamendi!

**EESTIMAA/
ROHELISED**

õiguslikkuse osas vähemalt inimlikult aktsepteeritava tasakaalu saavutamiseks. Alates 2004. aastast kehtib küll soolise võrdõiguslikkuse seadus, mis kehtestab rea termineid ja põhimõtteid ning keelab soolise diskrimineerimise, kuid sellisena see seadus üksnes kor-dab teada-tuntud põhimõtet, mitte enamalt paraku.

Rohelised on võrdõiguslikkuse eest rääkinud ja tegutsenud aastaid, nii siseriikli-

kult kui Euroopa Parlamendis. Alati pole keskendunud just soolisele võrdõiguslikkusele, kuid inimeste võrdsuse õiguste eest on alati põhimõtteliselt seisnud. Sotsiaalse õigluse seisuks lähemalt saate lugeda Roheliste seisukohti kajastavast publikatsioonist „Euroopa roheline tee“ - http://www.gryne.ee/images/stories/varia/euroopa_roheline_tee.pdf

Olgu märgitud, et lähenevate eurovalimiste kontekstis tasub tähele panna järgmist – Euroopa Parlamendi soolise võrdõiguslikkuse komisjoni aseesimees on Roheline, li-

saks on ta ka mees!

Soolise, nagu ka muude alustel, võrdsuse õiguste saavutamise on orgaaniline osa rohelisest ilmanägemisest. Seepärast on mul hea meel seletada lühidalt oma suhtumist soolisesse võrdõiguslikkusesse inimeste tööelus. Loodan tagasihoidlikult, et vähemasti isikliku eeskujuga kinnitan, et meeste-naiste võrdne kohtlemine on võimalik. Veelgi parem, kui erakond, koostöös ja asjatundjate toel, leiab senisest enam võimalusi sekunda olukorra parandamise õigusloome vahendusel.

Jõudu Europarlamendi valimistele! Rohelised on võrdsuse õiguste pool!

TOMAS TRAPIDO

Riigikogu rahanduskomisjoni liige. Juhtinud pikka aega Eestimaa Looduse Fondi, ta on olnud Rohelise Värava uudisteagentuuriga. Rohelise kontori, avatud ruumi meetoodika, kogukonnaliikumise ja ökokogukondade liikumise üks eestvedajaid Eestis.

**Euroopa
Parlamendi
kandidaat.
Vali 111!**

Põllumajanduspoliitika mõistlikumaks!

Euroopa Liit reformib oma ühist põllumajanduspoliitikat juba pikemat aega. Uusi muutusi on oodata pärast 2013. aastat. Euroopa Komisjon kipub viimasel ajal väitma, et põllumajanduspoliitika on praeguseks põhjalikult reformitud ja erineb täielikult mineviku omast: see olevat orienteeritud turule ja soodustavat keskkonnamis riskide vähendamist ning pidavat pakkuma ühiskonnale mitmesuguseid hüvesid. Rõhutatakse ka reformitud ühise põllumajanduspoliitika soodsat mõju ääremaade majanduse arendamisel. Mõnede euroametnike tekste lugedes tekib mulje, justkui polekski enam suurt midagi vaja muuta.

Kuidas aga on lood tegelikult? Kahtlemata on ajapikku vähenenud põllumajandus-subsidiidumite osakaal Euroopa Liidu eelarves: enne reformide algust oli see umbes 60%, nüüdseks on see langenud 40% ligi. Ka on toetuste tootmisest lahtisidumise jäetud senisest suurem ruum turu toimimisele. Kuid teisalt, kas saab rääkida tõeliselt turule orienteeritud majandusharust, kui selle toetuseks kuulub ligi 40% EL eelarvest? Veel tõsisem probleem on toetuste jagunemisega: vanade EL liikmesmaade põllumeeste toetuste tase ületab oluliselt uute liikmesmaade oma. Millisest moonutamata turust me räägime, kui samas tururuumis tegutsevate Eesti ja Prantsuse põllumajandustootjate toetustasemed erinevad kordades? Lisaks saavad turgu valitsevad tootjad märkimisväärse osa toetuste üldelarvest. Kas on mõtet rääkida ääremaade arendamisest, kui lõviosa toetustest läheb parimates tingimustes tegutsevate suurtootjate kätte? Liati kaasneb selle kõigega tohutu bürokraatia, mis on õige valus just väike- tootjale – sajad Lääne-Eesti talunikud teavad seda omast käest.

Ka keskkonnaseisundi parandamisega pole lood sugugi roosilised. Näiteks on ühisel põllumajanduspoliitikal suur osa meie koduse

Läänemere saastamisel: märkimisväärne osa ligi miljonist tonnist lämmastikust, mis merre jõudes vetikate masspaljunemist põhjustab, pärineb ühise põllumajanduspoliitika subsidiumite toel ostetud väetistest. Üha keerukam bürokraatia, mida ühise põllumajanduspoliitika raames keskkonnakaitseks rakendatakse, ei ole keskkonnasaastamist piisaval määral vähendanud.

Seega on ilmne, et EL ühise põllumajanduspoliitika vajab jätkuvalt muutusi.

Esiteks, põllumeestele makstavate toetuste tasemed vanade ja uute liikmesriikide vahel peavad ühtlustuma. Rahaga ei saa uuel eelarveperioodil ilmselt priisata, seega tuleb aluseks võtta uute liikmesriikide toetuste tasemed.

Teiseks, põllumajanduspoliitika peab otsustavalt lihtsustuma: olukord, kus selle rakendamiseks tuleb ülal pidada tervet ametnikearme nii Brüsselis kui liikmesmaades ja talunik peab elama pidevas hirmus, et järsku on ta eksinud mingisuguse järjekordse mõtetu nõude vastu, pole lihtsalt jätkusuutlik. Nõuete mõte peab olema üheselt arusaadav nii tootjale kui tarbijale.

Kolmandaks, toetused peavad olema tulevikus seotud eelkõige nende ühiskonnale vajalike kuludega, mille eest põllumehele turul piisavalt ei maksta, nagu maastikuhoid ja euroopalikud keskkonnanõuded ühelt poolt ning teisalt pikaajaline toidujulgeolek. Siis saab maksumaksja aru, kuhu tema raha kulub.

Neljandaks, tuleb austada tarbija valikuvabadust ja õigust saada tervislikku toitu. Euroopa tarbija eelistab mahetoodangut ja hindab võimalust osta toitu otse talust. Euroopa tarbija ei soovi hooamatut kemikaalikohteili sisaldavat või geneetilisel muundatud põllukultuuridest toodetud toitu. Seega tuleb ühelt poolt tugevdada kontrolli toidu saastatuse üle, teisalt aga vähendada põllumajandussaaduste ot-

seturustamisega kaasnevat bürokraatiat.

Peame tagama pikaajalise toidujulgeoleku, säilitama elamiskõlbliku elukeskkonna ja elurikka looduse ning aitama kaasa mitmekesise maamajanduse arengule. Rohelised kavatsevad Europalamandis jätkuvalt tegutseda neid eesmärke teeniva põllumajanduspoliitika nimel.

ALEKSEI LOTMAN

Riigikogu liige, maaelu komisjoni aseesimees ja Euroopa Liidu asjade komisjoni liige. Kuulunud ka Eesti Kongressi ning Tartu linnavolikokku. Elupõline looduskaitseja ning pärandkoosluste, loodussäästliku regionaalarengu ja kultuurilise mitmekesisuse eestkõneleja. Keskendunud ka inimõiguste kaitsele, juhtides Riigikogus Tiibeti toetusrühma ning osaledes Birma ja Kuuba demokraatia toetusrühmades.

ROHELISED TEAVAD, MIDA EUROOPAS TEHA! UURI JA KÜSI INTERNETIS WWW.ERAKOND.EE

ROHELINE MAJANDUS LOOB UUSI TÖÖKOHTI! UURI JA KÜSI INTERNETIS WWW.ERAKOND.EE

VALI EESTILE JA EUROPALE ROHELINE TEE... VALI ROHELISED EUROPARLAMENTI! KÜSI INTERNETIS WWW.ERAKOND.EE